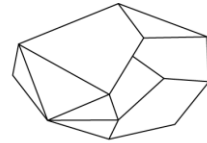

VWO 3

CANDEA
COLLEGE

PROFIELWIJZER

2025

Beste leerlingen en ouders van 3 vwo,

Dit boekje is bedoeld voor leerlingen die nu in de derde klas van het vwo zitten en hun ouders of verzorgers. Je vindt hierin de praktische informatie die nodig is bij het maken van de profielkeuze.

Binnenkort vragen wij je om een keuze te maken voor het profiel en het vakkenpakket waarin je over drie jaar examens gaat doen. Deze keuze is de eerste van vele keuzes die je nog gaat maken in verband met jouw verdere loopbaan. Dit legt in zekere zin de basis en het is daarom belangrijk om er goed over na te denken.

Voor sommigen zijn de keuzes makkelijk in te vullen omdat de huidige vakken al voldoende aanleiding geven voor een bepaald pakket. Maar voor de meeste leerlingen is het toch wel een puzzel die erg lastig kan zijn.

Tijdens het maken van de profielkeuze krijg je vanuit school hulp van je mentor, de vakdocenten en de decaan. Samen met je ouders/verzorgers hak je uiteindelijk de knopen door, dus zorg dat je goed geïnformeerd bent.

Mocht je vragen hebben ga dan naar je mentor of loop binnen bij de decaan. We helpen je graag verder.

Succes hiermee!

Jan-Hendrik de Jonge
Roel Klok

Decaan havo en vwo
Teamleider leerjaar 2 en 3

jh.dejonge@candea.nl
r.klok@candea.nl

Inhoud

1. Het tijdschema van de keuzebegeleiding in 3 vwo	4
2. Vakadviezen	4
3. De pakketkeuzemogelijkheden voor het vwo-examen	5
4. Een voorbeeld van het profielkeuzeformulier	6
5. Extra vak	7
6. De vooropleidingseisen voor wetenschappelijk en hoger onderwijs	8
7. Beschrijvingen van de nieuwe keuzevakken	14

1. Het tijdschema van de keuzebegeleiding in 3 vwo

Door het jaar heen	Mentorles + Qompas
Maandag 3 februari 2025 t/m Vrijdag 7 februari 2025	LOB-Week: Docenten vertellen over hun eigen loopbaankeuzes en de relevantie van hun vak.
Dinsdag 4 februari 2025	Workshopmiddag nieuwe vakken o.a. (Bedrijfs)economie, Q-Highschool
Vrijdag 7 februari 2025	Vakadviezen in SOM
Donderdag 13 februari 2025	Ouderavond, profielpresentatie door leerlingen
Vrijdag 14 februari 2025	Uitdelen profielkeuze-boekje en voorlopige keuzeformulier
Uiterlijk vrijdag 28 februari 2025	Voorlopige profielkeuze inleveren (op papier) bij de mentor
Maart 2025	Gesprek met de decaan
Uiterlijk vrijdag 28 maart 2025	Inleveren definitieve pakketkeuze <i>digitaal</i> Meer informatie t.z.t. via de mail.

2. Vakadviezen

Naast alle cijfers die je voor een vak hebt behaald krijg je ook een advies per vak. We onderscheiden 5 categorieën in de adviezen (met als uitgangspunt de voorspellende waarde voor het eindexamencijfer):

A	De leerling haalt voor mijn vak een 7,0 of hoger. (heeft compensatie)
B	De leerling haalt in ieder geval een 6,0.
C	Ik twijfel als docent of het uiteindelijk een 5,0 of een 6,0 zal worden.
D	Ik weet bijna zeker dat het niet hoger dan een 5,0 zal worden, maar ook niet lager.
E	Geen perspectief. Een 4,0 of lager.

Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat je een C, D, of E advies krijgt voor wiskunde, scheikunde en natuurkunde. Bedenk dan of het wel een goede keuze voor jou is om een NG of een NG profiel te kiezen. De adviezen worden door de docenten voor 7 februari in SOM gezet.

3. De pakketkeuzemogelijkheden voor het vwo-examen.

Je kiest een van de vier profielen:

- Cultuur en Maatschappij (CM)
- Economie en Maatschappij (EM)
- Natuur en Gezondheid (NG)
- Natuur en Techniek (NT)

Het door jouw gekozen profiel bestaat uit de volgende onderdelen:

- Gemeenschappelijk deel
- Profielvakken
- Profielkeuzevakken
- Vrije keuzevakken

Het gemeenschappelijk deel bestaat voor alle profielen uit:

- Nederlands
- Engels
- Maatschappijleer (v5)
- Lichamelijke Opvoeding
- Culturele en Kunstzinnige Vorming
- Mentorles (alleen lessen en vinkopdrachten)
- Maatwerk (ondersteuningslessen, verrijkingslessen)

De verplichte profielvakken zijn:

CM	EM	NG	NT
Geschiedenis Wiskunde A (of C)	Geschiedenis Wiskunde A Economie	Scheikunde Biologie	Scheikunde Wiskunde B Natuurkunde

Daarbij kies je dan nog je overige examenvakken (zie profielkeuzeformulier).

NB: Voor de vakken combinatie:

- wiskunde B,
- natuurkunde en
- scheikunde

geldt de toelatingseis dat je bij de overgang minimaal 20 punten moet hebben.

Profielkeuzeformulier VWO

Naam:	
Klas:	
Datum:	
Handtekening: Ouder/verzorger	

Kies 1 van:

Duits Frans Cult. en Kunstz. Vorming (CKV)

Latijn (*Gymnasium*) Klass. Cult. Vorming (KCV)

Gemeenschappelijk deel

Engels Maatschappijleer

Nederlands Lichamelijke Opvoeding (LO)

Cultuur & Maatschappij

Verplicht:

Geschiedenis

Wiskunde A (of C)

Kies 1 profielvak:

Duits

Frans

Muziek

Tekenen

Kies 1 profielvak:

Aardrijkskunde

Economie

Kies 1 vrijekeuze vak:

Aardrijkskunde

Duits

Economie

Frans

Q-Highschool vakken:

Filosofie

Maatschappijwetenschappen

Informatica

Spaans-Elementair

Economie & Maatschappij

Verplicht:

Economie

Geschiedenis

Kies 1 profielvak:

Wiskunde A

Wiskunde B

Kies 1 profielvak:

Aardrijkskunde

Bedrijfseconomie

Duits

Frans

Kies 1 vrijekeuze vak:

Aardrijkskunde

Bedrijfseconomie

Duits

Frans

Muziek

Tekenen

Q-Highschool vakken:

Filosofie

Maatschappijwetenschappen

Informatica

Spaans-Elementair

Wiskunde D (icm WisB)

Natuur & Gezondheid

Verplicht:

Biologie

Scheikunde

Kies 1 profielvak:

Wiskunde A

Wiskunde B

Kies 1 profielvak:

Aardrijkskunde

Natuurkunde

Onderzoek en Ontwerp

Kies 1 vrijekeuze vak:

Aardrijkskunde

Bedrijfseconomie

Duits

Economie

Frans

Natuurkunde

Q-Highschool vakken:

Filosofie

Maatschappijwetenschappen

Informatica

Spaans-Elementair

Wiskunde D (icm WisB)

Natuur & Techniek

Verplicht:

Natuurkunde

Scheikunde

Wiskunde B

Kies 1 profielvak:

Biologie

Onderzoek en Ontwerp

Kies 1 vrijekeuze vak:

Aardrijkskunde

Bedrijfseconomie

Biologie

Duits

Economie

Frans

Q-Highschool vakken:

Filosofie

Maatschappijwetenschappen

Informatica

Spaans-Elementair

Wiskunde D

5. Extra vak

Naast de standaard profielkeuze is er ook de mogelijkheid om een extra vak te volgen. Er zijn verschillende redenen om dit serieus te overwegen. We hebben de volgende stappen bepaald voor de toekenning van het extra vak:

1. Je geeft op de achterkant van het profielkeuzeformulier aan dat je interesse hebt voor het volgen van een extra vak.
2. Het vak O&O zijn uitgesloten om te volgen als extra vak.
3. Jouw verzoek wordt in de overgangsvergadering besproken en moet worden goedgekeurd. De school mag het verzoek afwijzen, wanneer zij dat in jouw belang vinden.
4. Wanneer er toestemming is verleend word je aan het begin van het nieuwe schooljaar uitgenodigd voor een bijeenkomst waarin je alle informatie krijgt die je nodig hebt om goed te kunnen starten.
5. Het extra vak wordt niet opgenomen het rooster, waardoor de kans groot is dat niet alle lessen gevolgd kunnen worden. Er wordt dus een grote mate van zelfstandigheid gevraagd. Je wordt gekoppeld aan een vakdocent waarmee je afspraken maakt over je aanwezigheid en toetsing.
6. Het extra vak is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Dus het extra vak wordt minimaal 1 schooljaar gevolgd.
7. Ook tijdens volgende schooljaren heeft de school de mogelijkheid tot het extra vak terug te trekken als het in het belang is van de (resultaten van) leerling.

We adviseren om iemand uit de klas van het extra vak te vragen (een buddy) om je op de hoogte te houden van de info die je mist bij de lessen dat je afwezig bent. Voor vragen en mogelijkheden kun je terecht bij de decanen.

In plaats van een extra vak op school, kun je er ook voor kiezen een vak (parcours) te volgen op de Quadraam Highschool. Zie meer informatie op de laatste pagina.

6. Vooropleidingseisen WO en HO

* = toelaatbaar / als er een vak wordt genoemd is dat verplicht / # = niet toelaatbaar

Economie

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
Actuariële Wetenschappen	*	wisB	wisB	wisB
Bedrijfseconomie	*	*	*	wisA of wisB
Bedrijfskunde	*	*	*	wisA of wisB
Business Administration	*	*	*	WisA of wisB
Business Analytics	*	wisB	wisB	wisB
Econometrics and Data Science	wisB	wisB	wisB	wisB
Econometrie en Operationele Research	*	wisB	wisB	wisB
Economics and Business Economics	*	*	*	WisA of wisB
Economie	*	*	*	wisA of wisB
Economie en Bedrijfseconomie	*	*	*	wisA of wisB
Entrepreneurship and Business Innovation	*	*	*	*
Fiscale Economie	*	*	*	wisA of wisB
International Business	*	*	*	wisA of wisB
International Business Administration	*	*	*	wisA of wisB

Gedrag en maatschappij

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
Bestuurs- en Organisationswetenschap	*	*	*	*
Bestuurskunde	*	*	*	*
Communicatiewetenschap	*	*	*	*
Criminologie	*	*	*	*
Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	*	*	*	*
Europese Studies	*	*	*	*
Geografie, Planologie en Milieu	*	*	*	*
Human Geography and Planning	*	*	*	*
Interdisciplinaire sociale wetenschap	*	*	*	*
International Bachelor's Programme in Communication and Media	*	*	*	*
Management, Society and Technology	*	*	*	*
Onderwijswetenschappen	*	*	*	*
Organisatie- en Managementwetenschappen	*	*	*	*
Pedagogische Wetenschappen	*	*	*	*
Personeelwetenschappen	*	*	*	*
Politologie	*	*	*	*
Psychologie	*	*	*	*
Sociale Geografie en Planologie	*	*	*	*
Sociologie	*	*	*	*
Spatial Planning and Design	*	*	*	wisA of wisB
Vrijtijdwetenschappen	*	*	*	*

Gezondheidszorg

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
Bewegingswetenschappen	biol	nat	#	#
Biomedical Sciences	biol	nat	#	#
Biomedische Wetenschappen	biol	nat	#	#
Diergeneeskunde	biol	nat	#	#
European Public Health	*	*	*	*
Geneeskunde	biol	nat	#	#
Gezondheid en Leven	biol	*	biol + schk	#
Gezondheidswetenschappen	*	*	*	*
Klinische Technologie	biol	nat + wisB	#	#
Klinische Technologie (joint degree)	biol	wisB+ nat	wisB+ nat + biol	wisB+ nat + biol
Medische Informatiekunde	*	nat	nat	nat + (wisA of wisB)
Tandheelkunde	biol	nat	#	#
Zorg, Gezondheid & Samenleving	biol	nat	#	#

Landbouw en natuurlijke omgeving

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
Agrotechnologie	*	nat	schk + nat	schk + nat + (wisA of wisB)
Animal Sciences	biol	*	schk + biol	(wisA of wisB) + schk + biol
Bedrijfs- en Consumentenwetensch.	*	*	*	wisA of wisB
Biologie	biol	nat	#	#
Biotechnologie	*	wisB	wisB+ schk + (nat of biol)	wisB+ schk + (nat of biol)
Bos- en Natuurbeheer	ak of biol	*	ak of biol	(wisA of wisB) + (ak of biol)
Communicatie en Life Sciences	*	*	*	*
Economie en Beleid	*	*	*	wisA of wisB
Environmental Sciences	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
Food Technology	*	*	schk + (biol of nat)	schk + (biol of nat) + (wisA of wisB)
Gezondheid en Maatschappij	*	*	*	wisA of wisB
Intern. Land and Water Management	*	nat	nat	(wisA of wisB) + nat
Internationale Ontwikkelingsstudies	*	*	*	wisA of wisB
Landschapsarchitectuur en ruimtelijke planning	ak of biol	*	ak of biol	(ak of biol) + (wisA of wisB)
Marine Sciences	*	*	*	*
Moleculaire Levenswetenschappen	*	(nat of nlt) + wisB	(nat of nlt) + schk + wisB	(nat of nlt) + schk + wisB
Plantenwetenschappen	*	*	schk + (nat of biol)	(wisA of wisB) + schk + (nat of biol)
Soil, Water, Atmosphere	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
Voeding en Gezondheid	*	*	schk + (nat of biol)	(wisA of wisB) + schk + (nat of biol)

Natuur

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
Aarde, Economie en Duurzaamheid	*	*	*	wisA of wisB
Aardwetenschappen	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
Artificial Intelligence	*	*	*	wisA of wisB
Bèta-gamma	*	wisB+nat	wisB+nat+schk	wisB+nat+schk
Bio-Farmaceutische Wetenschappen	biol	wisB+ nat	wisB+ biol + nat + schk	#

Biologie	biol	nat	#	#
Biology	biol	nat	#	#
Business Analytics	*	wisB	wisB	wisB
Business Engineering	*	wisB	wisB	wisB
Chemistry	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Cognitive Science and Artificial Intelligence	*	*	*	wisA of wisB
Computer Science	*	wisB	wisB	wisB
Computing Science	*	wisB	wisB	wisB
Data Science and Artificial Intelligence	*	wisB	wisB	wisB
Data Science and Society	*	*	*	WisA of wisB
Farmaceutische Wetenschappen	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
Farmacie	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
Informatica	*	wisB	wisB	wisB
Informatiekunde	*	*	*	wisA of wisB
Information Sciences	*	*	#	#
Kunstmatige Intelligentie	*	*	*	wisA of wisB
Life Science and Technology	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Mathematics	*	wisB	wisB	wisB
Medische Natuurwetenschappen	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Molecular and Biophysical Life Sciences	biol	wisB+ nat	wisB+ nat + schk + biol	wisB+ nat + schk + biol
Molecular Life Sciences	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Natuur- en Sterrenkunde	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Natuurkunde	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Natuurwetenschap en Innovatiemanagement	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
Psychobiologie	biol	nat	#	#
Scheikunde	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Scheikunde (joint degree)	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Science	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Science, Business & Innovation	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Sterrenkunde	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Wiskunde	*	wisB	wisB	wisB

Onderwijs

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs	*	*	*	*

Recht

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
European Law School	*	*	*	*
Fiscaal Recht	*	*	*	*
Global Law	*	*	*	*
International and European Law	*	*	*	*
Law in Society	*	*	*	*
Notarieel Recht	*	*	*	*
Rechtsgeleerdheid	*	*	*	*

Taal en cultuur

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
African Studies	*	*	*	*
Algemene Cultuurwetenschappen	*	*	*	*
American Studies	*	*	*	*
Arabische Taal en Cultuur	*	*	*	*
Archeologie	*	*	*	*
Chinastudies	*	*	*	*
Communicatie- en Informatiewetenschappen	*	*	*	*
Cultuurwetenschappen	*	*	*	*
Duitse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Engelse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Europese Studies	*	*	*	*
Europese Talen en Culturen	*	*	*	*
Film- en Literatuurwetenschap	*	*	*	*
Filosofie	*	*	*	*
Filosofie van een Bepaald Wetenschapsgebied	*	*	*	*
Franse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Geschiedenis	*	*	*	*
Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	latl of grtl	latl of grtl	latl of grtl	latl of grtl
Hebreeuwse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Humanistiek	*	*	*	*
Internationale Betrekkingen en Internationale Organisatie	*	*	*	*
Islam en Arabisch	*	*	*	*
Italiaanse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Japanstudies	*	*	*	*
Keltische Talen en Cultuur	*	*	*	*
Koreastudies	*	*	*	*
Kunsten, Cultuur en Media	*	*	*	*
Kunstgeschiedenis	*	*	*	*
Latijns-Amerikastudies	*	*	*	*
Literatuurwetenschap	*	*	*	*
Literatuur en Samenleving	*	*	*	*
Media en Cultuur	*	*	*	*
Media en informatie	*	*	*	*
Media, Kunst, Design en Architectuur	*	*	*	*
Midden-Oostenstudies	*	*	*	*
Minorities & Multilingualism	*	*	*	*
Muziekwetenschap	*	*	*	*
Nederlandkunde/Dutch Studies	*	*	*	*
Nederlandse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Nieuwgriekse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Oude Nabije Oosten-studies	*	*	*	*
Oudheidwetenschappen	*	*	*	*

Religiewetenschappen	*	*	*	*
Romaanse Talen en Culturen	*	*	*	*
Russische Studies	*	*	*	*
Scandinavische Talen en Culturen	*	*	*	*
Slavische Talen en Culturen	*	*	*	*
Spaanse Taal en Cultuur	*	*	*	*
Taal- en Cultuurstudies	*	*	*	*
Taalwetenschap	*	*	*	*
Theaterwetenschap	*	*	*	*
Theologie	*	*	*	*
Theology and Religious Studies	*	*	*	*
Zuid- en Zuidoost-Aziëstudies	*	*	*	*

Techniek

Opleidingen	NT	NG ¹	EM	CM
Advanced Technology	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Applied Mathematics	*	wisB	wisB	wisB
Biomedische Technologie	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Bouwkunde	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Business Information Technology	*	wisB	wisB	wisB
Circular Engineering	*	wisB+ nat	#	#
Civiele Techniek ²	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Civil Engineering	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Creative Technology	*	*	*	*
Data Science (joint degree)	*	wisB	wisB	wisB
Electrical Engineering	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Industrial Design	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Industrieel Ontwerpen	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Maritieme Techniek	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Mechanical Engineering	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Nanobiologie (joint degree)	biol	wisB+ nat	#	#
Psychology & Technology	*	wisB	wisB	wisB
Scheikundige Technologie	*	wisB+ nat	wisB+ nat + schk	wisB+ nat + schk
Technical Computer Science	*	wisB	wisB	wisB
Technische Aardwetenschappen	*	wisB+ nat	wisB+ nat +schk	wisB+ nat + schk
Technische Bedrijfskunde	*	wisB	wisB	wisB
Technische Bestuurskunde	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Technische Informatica	*	wisB	wisB	wisB
Technische Innovatiewetenschappen	*	wisB	wisB	wisB
Technische Natuurkunde	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat
Technische Wiskunde	*	wisB	wisB	wisB
Werktuigbouwkunde ²	*	wisB+ nat	wisB+ nat	wisB+ nat

¹ Voor alle opleidingen geldt dat de instelling aan de student met het profiel NG de gelegenheid kan geven om aan de eisen 'nat' en 'wisB' uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase te voldoen.

² Voor deze opleiding geldt dat de instelling aan de student met het profiel EM of CM de gelegenheid kán geven om aan de eisen 'nat' en 'wisB' uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase te voldoen.

Sectoroverstijgend

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
Cognition, Language and Communication	*	*	*	*
Computational Social Science	*	*	*	WisA of wisB
Digital Society	*	*	*	*
Future Planet Studies	*	*	ak of biol of nat of schk	wisA of wisB+ (minimaal) 2 van: econ, ak, biol, nat of schk
Global Responsibility and Leadership	*	*	*	*
Global Studies	*	*	*	*
Global Sustainability Science	*	*	nat of schk of biol	wisA of wisB+ (minimaal) 2 van: nat, schk, biol, of econ
International Studies	*	*	*	*
Liberal Arts and Sciences	*	*	*	*
Liberal Arts and Sciences: Global Challenges	*	*	*	*
Life Science and Technology	*	nat + wisB	nat + schk + wisB	nat + schk + wisB
Molecular Science and Technology	*	nat + wisB	nat + schk + wisB	nat + schk + wisB
Philosophy, Politics and Economics	*	*	*	WisA of wisB
Philosophy, Politics & Economics	*	*	*	WisA of wisB
Politics, Psychology, Law and Economics	*	*	*	wisA of wisB
Security Studies	*	*	*	*
Technology and Liberal Arts & Sciences	*	*	*	*
Tourism	*	*	*	*
Urban Studies	*	*	*	*

7. Beschrijvingen van de nieuwe keuzevakken

Aardrijkskunde

Aardrijkskunde is allereerst een boeiende en vaak spectaculaire ontdekkingsstocht over onze planeet. Het is verwondering over en nieuwsgierigheid naar hoe de aarde en wereld in elkaar zit. In de bovenbouw ga je dit verder uitzoeken binnen vier domeinen: Wereld, Aarde, Ontwikkelingsland en Leefomgeving.

Onder het domein Wereld wordt vooral de nadruk gelegd op thema's als arm en rijk en globalisering (economie, politiek, sociaal-cultureel) en wordt in het examenjaar een hoofdstuk geweid aan steden in de Verenigde Staten. Onder het domein Aarde wordt ingegaan op natuurlijke en landschappelijke verschijnselen aan het aardoppervlak of in de atmosfeer. Denk aan klimaten, landschapszones, endogene en exogene processen en natuurrampen.

Binnen het domein Ontwikkelingsland ligt in leerjaar 4 en 5 de nadruk op Brazilië & het continent Zuid-Amerika. Je leert o.a. over het tropische klimaat in de Amazone als ook over megasteden aan de kusten van dit bijzondere continent. Tot slot leer je bij Leefomgeving over het leven in Nederlandse steden als over de invloed van het zee- en rivierwater op het Nederlandse landschap en de gevaren voor de samenleving. Ook maak je binnen dit domein in leerjaar 4 en 5 een praktische opdracht over het rivierenlandschap en over wonen in Arnhem. Hiervoor ga je in tweetallen of groepjes te werk om je zodoende ook te bekwamen in het uitvoeren van geografisch onderzoek. Door te kiezen voor aardrijkskunde leg je de basis voor het volgen van verschillende studies. Bijvoorbeeld: Aardwetenschappen, Sociale geografie, Planologie, Milieukunde, Duurzaamheidsstudies, Internationale betrekkingen en ontwikkelingsstudies. In deze studies ligt de nadruk op diverse maatschappelijk belangrijke thema's zoals klimaatverandering, duurzaamheid, stedelijke ontwikkeling, migratie, globalisering, natuurrampen, risicobeheer, biodiversiteit en natuurbeheer.

Om aardrijkskunde te kiezen in de bovenbouw zijn er, naast redelijk taalvaardig te zijn en je interesse in de wereld om je heen, geen specifieke voorwaarden.

Bedrijfseconomie

Sta je op het punt om een vakkenpakket te kiezen? Overweeg dan zeker Bedrijfseconomie! Dit vak is een boeiende mix van kennis over geld, ondernemen, en persoonlijke financiën. Het geeft je inzicht in hoe bedrijven werken, welke financiële keuzes ze maken, en hoe je zelf financieel sterker kunt staan.

Wat kun je verwachten?

- **Leren over financiën:** Ontdek hoe bedrijven winst maken, waarom sommige bedrijven groeien en andere niet, en welke keuzes belangrijk zijn bij het ondernemen.
- **Praktische vaardigheden:** Je leert niet alleen theorie, maar ook hoe je een eigen budget beheert, investeringen afweegt, en kosten berekent. Dit zijn waardevolle vaardigheden die je de rest van je leven kunt gebruiken.
- **Toekomstmogelijkheden:** Bedrijfseconomie legt een solide basis voor opleidingen en beroepen in de economische, financiële, en bedrijfskundige richtingen. Handig als je later misschien een carrière in de zakenwereld wilt!

Kies voor Bedrijfseconomie en ontdek hoe je eigen financiële beslissingen kunt maken, hoe je kansen kunt herkennen, en hoe je met zelfvertrouwen de economische wereld instapt. Klaar om te leren, begrijpen en ondernemen?

Biologie

Bij biologie komen het menselijke lichaam met de verschillende orgaanstelsels, tot op celniveau en een stukje chemie aan bod. Bij vwo ga je nog verder op molecuulniveau processen bekijken, zoals wat gebeurt er tijdens de fotosynthese in de cel? Ecologie komt ook aan bod met theorie over planten.

De lesstof van de onderbouw loopt door in de bovenbouw en de leerstof biedt veel meer verdieping. Er is ook een overlap met scheikunde en natuurkunde in leerstof en vaardigheden zoals onderzoek doen en experimenten uitvoeren.

Biologie geeft toegang tot bèta-gerelateerde studies zoals medische biologie, fysiotherapie en geneeskunde. Ook bij ecologiestudies wordt soms biologie gevraagd. Biologie is de leer van het leven en dus ontzettend relevant ten aanzien van het menselijk lichaam en op alle vlakken van gezondheid, natuurbescherming, onderzoek en sociale beroepen.

Iedereen kan biologie in bovenbouw volgen. Het wordt wel aangeraden om scheikunde in het pakket te hebben, dat geeft veel voordelen, maar je moet biologie kiezen als je het interessant vindt.

Duits

Meer dan 100 miljoen mensen in Europa spreken Duits als moedertaal. Duitsland is daarnaast ook de grootste handelspartner van Nederland. Dat maakt de kans heel groot dat je later in je werk of tijdens je vakantie met Duits te maken krijgt!

In de bovenbouw werk je net als in de onderbouw aan luisteren, spreken, schrijven, lezen, grammatica en woordenschat: meestal krijg je de vaardigheden iets meer los (dus per onderdeel) aangeboden, maar verder is het niet heel anders dan in de onderbouw. Eigenlijk gaan we gewoon verder met waar je in klas 3 gebleven bent!

Economie

Economie is een vak dat je veel meer leert dan alleen cijfers en grafieken. Het geeft je inzicht in hoe de wereld om je heen werkt, en dat is kennis waar je je hele leven wat aan hebt! Je leert waarom prijzen stijgen, wat inflatie betekent, en hoe de overheid besluiten neemt over bijvoorbeeld belastingen. Je ontdekt hoe bedrijven winst maken, wat werkloosheid precies inhoudt, hoe de wereldhandel werkt en hoe alles met elkaar samenhangt in onze economie. Kortom, je leert over dingen die elke dag invloed hebben op jouw leven, van je zakgeld tot de prijs van een bioscoopkaartje.

Naast kennis, leer je bij Economie ook praktische vaardigheden. Je leert kritisch nadenken en vraagstukken analyseren. Ook ontwikkel je vaardigheden om problemen op te lossen: hoe maak je de beste keuzes met een beperkt budget, of hoe voorspel je de effecten van bepaalde maatregelen? Dit zijn handige skills voor je studie, maar ook in het dagelijks leven en later in je werk.

Er zijn volop toekomstmogelijkheden voor wie iets met economie doet! Of je nou later in het bedrijfsleven wilt werken, als ondernemer, beleidsmaker, of journalist, kennis van economie is overal waardevol. Veel studies sluiten aan op wat je bij Economie leert, zoals bedrijfskunde, rechten, en internationale betrekkingen.

Engels

Engels is een kernvak. Dit betekent dat het voor iedereen verplicht is tot en met het eindexamen en dat je er minimaal een 5 voor moet staan. Voor de meeste leerlingen is dit geen probleem.

In de onderbouw werken we met één methode AllRight. In de bovenbouw gebruiken we niet één methode maar gebruiken we verschillende materialen. Je hebt in klas 1 t/m 3 de basis van de taal leren kennen en dat herhaald en er ingeslepen. In de bovenbouw gaan we daarop voortborduren.

Bij Engels kan je onderscheid maken tussen grammatica, spreekvaardigheid, luistervaardigheid, schrijfvaardigheid, leesvaardigheid en literatuur. Met de vaardigheden maken we van klas 3 naar klas 4 een behoorlijke stap richting het niveau van je examen. Dat kan best even wennen zijn, maar dat wennen doen we samen. We herhalen de grammatica nog een keer, maar wel alleen datgene dat nodig is. Literatuur is ook een verschil met wat je aan boekjes hebt gelezen in de onderbouw. Je gaat samen en alleen kennis maken met boeken, gedichten en verhalen van Britse en Amerikaanse schrijvers.

Als Engels je heel erg makkelijk afgaat, is er in het voorexamenjaar (H4 of V5) ook de mogelijkheid om versneld examen te doen. Dit houdt in dat je een toelatingstoets doet en dat je een extra programma voor Engels doorloopt, zodat je in dat jaar je eindexamen voor Engels kan doen.

Engels is een vak waar je altijd iets aan hebt. Bij het luisteren naar muziek, het volgen van een film, het nieuws, een serie, op vakanties. Engels is overal. Veel vervolgstudies gebruiken ook Engelstalige boeken en er zijn zelfs studies die volledig in het Engels gevolgd moeten worden. Engels is dus voor iedereen nuttig en nodig!

Frans

Met wereldwijd 300 miljoen sprekers is Frans een van de weinige talen die in alle landen wordt onderwezen. Frans wordt, buiten Frankrijk, ook in ons buurland België en in Luxemburg gesproken.

In de bovenbouw ga je verder met de stof die je in de onderbouw hebt geleerd. We werken met dezelfde methode als in de onderbouw dus dat zorgt voor herkenning en structuur. De nadruk komt meer te liggen op de vaardigheden (lezen, schrijven, spreken, luisteren) dan op de grammatica en woordenschat. Omdat deze laatste twee uiteraard wel heel belangrijk zijn, besteden we hier ook aandacht aan maar dan meer ter ondersteuning van de vaardigheden. Ook besteden we aandacht aan cultuur zodat je buiten de officiële lesstof ook kennis maakt met Frankrijk en de uitgebreide Franse cultuur.

Geschiedenis

In de bovenbouw behandelen we opnieuw de 10 tijdvakken, maar nu gaan we natuurlijk dieper in op de stof. We starten met de Prehistorie, de Klassieke Oudheid en de Middeleeuwen, we eindigen het jaar met de Wereldoorlogen en de Koude Oorlog. In het examenjaar zijn er een aantal onderwerpen (historische contexten) die we uitgebreid behandelen. Ook ga je aan de gang met het oefenen met bronnen. Bij geschiedenis leer je als geen ander om onderscheid te maken tussen hoofd- en bijzaken, oorzaak-gevolgrelaties herkennen en een kritische houding aannemen. We leggen regelmatig de link tussen heden en verleden. Geschiedenis helpt je om de

gebeurtenissen in de wereld vandaag de dag beter te begrijpen. In principe is iedereen welkom om dit mooie en belangrijke vak te kiezen, wel is het goed om je ervan bewust te zijn dat het een vak is waarbij veel wordt gelezen en geschreven.

Klassieke culturele vorming (KCV)

KCV is in Nederland geen los vak, maar een onderdeel van het profielvak Latijnse taal en cultuur. De lesstof van KCV is onderdeel van de lessen Latijn. Leerlingen die Latijn in hun profiel hebben, en dus KCV, hoeven daardoor geen CKV te volgen.

Latijnse taal en cultuur

In de onderbouw heb je bij Latijn gewerkt aan de taalbasis: je hebt woorden geleerd, je hebt de belangrijkste grammatica geleerd en je hebt geleerd teksten te lezen. Bovendien heb je kennis gemaakt met de Romeinse cultuur door middel van de goden en hun verhalen.

In de bovenbouw wordt de taalbasis verder uitgebreid. Je gaat immers teksten lezen van antieke schrijvers. Niet langer is het leren van de Latijnse taal het absolute doel, maar door de bestudering van literatuur krijg je een diepere kennis van de Romeinse cultuur: welke teksten lezen en de Romeinen en wat was het doel daarvan? Je houdt je bezig met schrijfstijl, tekstdoelen en genres. De Latijnse taal is het middel om culturele aspecten, zoals politiek, filosofie, geschiedenis, beeldhouwkunst en moderne invloeden te begrijpen. Tijdens de vijfdaagse Romereis zie je dit in de praktijk en koppel je de lesstof aan tastbare gebouwen en kunstvormen.

Het vak Latijn is alleen verplicht voor leerlingen die later een studie Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (GLTC) willen volgen. Door de breedte van het vak komt de lesstof van Latijn echter terug in onder andere geneeskundestudies, talenstudies, geschiedenis, archeologie en filosofie. Voor geen enkele van deze studies is Latijn echter verplicht om de opleiding te mogen volgen.

Latijn kan in principe alleen gekozen worden door leerlingen die het vak in de hele onderbouw hebben doorlopen. Anders kan het vak alleen in overleg met de vakdocent en coördinator opgenomen worden in het profiel.

Muziek

Bij muziek heb je in de eerste leerjaren vooral kennis gemaakt met muziek maken, beluisteren en het toepassen en kunnen herkennen van muziektheoretische vormen zoals instrumenten, muziekvormen en stijlen. In de bovenbouw en aanloop daarnaar toe ga je aan de hand van de methode BeatsnBits, naast praktische uitvoering (spelen en zingen) je ook meer toeleggen op muziekgeschiedenis, muziekanalyse en muziektheorie, onderverdeeld in onder andere muziek vak theorie, muziek en cultuur, analyse en herkennen, improvisatie en componeren en luistervaardigheid.

Alle leerlingen kunnen in ieder profiel het vak muziek als examenvak kiezen (ook als extra vak afhankelijk van het rooster). Naast het belangrijke feit dat het vak muziek leuk is om te volgen is het ook zeer goed als achtergrond bij creatieve vakgebieden. Denk hierbij onder andere aan ontwerpen, kunstvakgebieden, design en presentatie, gamedesign, journalistiek.

Voorals heeft het vak muziek veel te bieden in je persoonlijke ontwikkeling en presentatie mogelijkheden. Eigenlijk is het vak muziek goed voor elk mens in ontwikkeling.

Natuurkunde

Natuurkunde, biologie en scheikunde vormen samen de natuurwetenschappen. Bij natuurkunde nemen we je daarin mee in de wereld van de niet-levende natuur. Je hebt al kennisgemaakt met fenomenen als elektriciteit, energie en beweging. In de 2e klas mocht je in het planetarium de grootsheid van de ruimte ontdekken.

In de bovenbouw gaan we met deze en nieuwe onderwerpen verder. Thema's als beweging, de ruimte en elektriciteit komen terug, maar we gaan ons op havo ook verdiepen in bijvoorbeeld licht en automatisering. Op het vwo besteden we aandacht aan onderwerpen als biofysica, relativiteit en de kwantummechanica.

We proberen natuurverschijnselen te begrijpen en na te bootsen aan de hand van (wiskundige) modellen. Redenaties, berekeningen, simulaties, practica: er komen verschillende manieren van probleemoplossing aan bod in de bovenbouw. We besteden aandacht aan de wetenschappelijke methode, de systematische wijze waarop kennis tot stand komt. Het systematische denken dat we bij al deze aspecten trainen bij natuurkunde, komt op veel momenten van pas.

Natuurkunde is mede hierom ook een vak dat bij verschillende opleidingen verplicht wordt gesteld om toegelaten te kunnen worden. In het HBO gaat het dan vaak over de technische opleidingen. In het WO geldt het voor een grotere hoeveelheid opleidingen: ook veel opleidingen die te maken hebben met de aarde en/of het klimaat, exacte opleidingen en opleidingen die zich richten op de gezondheidszorg (geneeskunde, tandheelkunde) vragen Natuurkunde in je vakkenpakket.

Nederlands

Het vak Nederlands bestaat uit leesvaardigheid, schrijfvaardigheid, mondelinge taalvaardigheid en literatuur (fictie). In de onderbouw hebben we gewerkt aan deze onderdelen (vaak ook gecombineerd). In de bovenbouw gaan we daarmee verder. De teksten die we lezen en schrijven worden langer en van hoger niveau. Ook leer je meer over literatuur en de literatuurgeschiedenis van de middeleeuwen tot nu. Hierbij richten we ons op literatuur die geschreven is voor volwassenen.

Nederlands is een kernvak. Dat betekent dat het voor iedereen verplicht is om hier examen in te doen en dat je er minimaal een vijf voor moet halen bij je eindexamen. Het advies dat je krijgt voor Nederlands is dus geen advies voor het wel of niet kiezen van het vak, maar een inschatting over je kans van slagen voor Nederlands.

Onderzoek & Ontwerp

Slimme technologie is niet meer weg te denken uit onze maatschappij, ook (of juist) in branches als de zorg en de groene sector. Er blijft grote behoefte aan duurzame en innovatieve oplossingen. Daar zijn goed opgeleide mensen voor nodig. Het technasiumonderwijs stoomt leerlingen klaar tot nieuwsgierige en succesvolle studenten van bèta-technische studies. In principe kun je het vak O&O volgen als je een NG of NT profiel hebt. In de vierde klas krijg je nog een opdracht van je docent, maar daarna ga je zelf opdrachtgevers en experts zoeken. Je werkt altijd zelfstandig in groepen van 3 of 4 leerlingen, legt zelf de contacten en leert zo omgaan met mensen uit het bedrijfsleven en de manier van denken op de werkvloer. Natuurlijk probeer je opdrachten te vinden die passen bij jouw persoonlijke interessegebied. Met het volgen van het vak O&O heb je met name in de natuurwetenschappelijke vervolgstudies een voorsprong als het aankomt op samenwerken en wetenschappelijk onderzoek doen.

Scheikunde

Scheikunde is een bètavak en is sterk verwant met natuurkunde en vormt daarnaast een basis voor biologie. In de bovenbouw zit in het vak verplicht in de profielen NG en NT. Je gaat verder met datgene wat je in de derde klas hebt geleerd en in de bovenbouw ga je dieper in op de bouwstenen van stoffen, reactietypen en chemisch rekenen. Aan bod komen onderwerpen als “de chemie van het leven (biochemie)”, “kunststoffen en plastics”, “Zouten, Metalen en Moleculaire Stoffen”, “Zuren, Basen en Redox” en de chemische industrie. Goed kunnen rekenen, logisch nadenken en netjes werken zijn vaardigheden die van pas komen om het vak met succes te kunnen volgen. Vervolgopleidingen waar het vak scheikunde in terug komt, zijn HBO/WO-studies op bijvoorbeeld het gebied van biologie, geneeskunde, techniek, energie, milieubeleid en materiaalkunde. Maar denk ook aan studies om uiteindelijk wetenschapsjournalist, technisch schrijver, consultant chemie of zelfs docent scheikunde te worden!

In het algemeen kan worden gezegd dat de chemische wetenschap wordt ingezet in het ontwikkelen van nieuwe materialen en in het verbeteren en duurzamer maken van bestaande producten en (industriële) processen. Tot slot is het goed om te weten dat de chemie een belangrijke en toonaangevende bedrijfstak in Nederland is.

Tekenen

Als je er voor kiest om tekenen in je pakket te nemen doe je dat vooral omdat plezier hebt in het maken van je eigen werk! Het vak tekenen in de bovenbouw bestaat uit een beeldende opdrachten en de kunstgeschiedenis. Per periode maak je een praktische opdracht en werk je toe naar het examen. Je leert veel over de taal in beelden, vormgeving, kunst en kunstgeschiedenis. Met welk affiche trek ik de aandacht? Welk gebouw ziet er aantrekkelijk uit? Ieder jaar gaan we op excursie naar Amsterdam, Keulen of Den Haag om in musea kunst te bekijken.

In de bovenbouw richten we ons op het vervolg op het HBO of universiteit. De opdrachten zijn heel divers zodat je een mooi portfolio opbouwt. De opdrachten worden procesmatig aangeboden via het onderzoeken en verkennen van het thema. Je wordt gestimuleerd om eigen keuzes te maken en ontwikkelt zo een persoonlijke manier van vormgeven, waarbij je jezelf specialiseert in een gekozen techniek of materiaal. Bij de opdrachten moet je vooral denken aan grafisch ontwerpen van bijvoorbeeld 3D design, illustreren en modevormgeving of (binnenhuis)architectuur.

Voorbeelden van opleidingen: Design Academie, Bouwkunde, Grafische Vormgeving,

Architect, Gamedesign, Interieurontwerp, Modevormgeving, Kunstacademie, Creatieve Therapie, Kunst en Economie, Media en Entertainment, Tuin- en Landschapsinrichting, Film en Televisie, Stedenbouwkundig Ontwerpen. De kunstgeschiedenis vormt een mooie en een nuttige aanvulling voor opleidingen in de richting van geschiedenis en talen. Ontwikkelingen in wetenschap en techniek bereik je niet door alleen de begaanbare paden te bewandelen. Bij tekenen leer je meerdere oplossingen te bedenken en dit kun je bij iedere vervolgopleiding gebruiken.

Wiskunde

Wiskunde A of B of liever helemaal niet?

In de onderbouw heeft iedereen in de klas dezelfde wiskunde. Hiermee leg je een basis voor wat je in de bovenbouw nodig hebt. Wat je in de onderbouw geleerd hebt, daar bouwen we in de bovenbouw op verder. Bij alle vormen van wiskunde leer je om logisch na te denken en precies en kritisch te lezen. Op de havo kun je kiezen tussen wiskunde A of wiskunde B. Mocht je kiezen voor een CM profiel dan zou je ook kunnen kiezen om helemaal geen wiskunde te doen. Je hebt dan verplicht rekenen in havo 4.

Wiskunde A

Wiskunde A is taliger en makkelijker dan wiskunde B. Het is belangrijk om goed te lezen en de opgaven zijn vaak aan praktische situaties gekoppeld. Hiermee leer je dus goed kritisch te zijn over de gegevens en te filteren wat je nodig hebt. De technieken die gebruikt worden zijn vaak routines, die opgebouwd en gestandaardiseerd zijn. Het komt dus veel meer neer op het herkennen van het probleem en de bekende strategieën toepassen. De onderwerpen die zowel in wiskunde A als B voorkomen doe je hier op een wat lager tempo dan bij wiskunde B. Daarnaast krijg je bij dit vak statistiek en telproblemen. Wiskunde A is daarom belangrijk voor vervolgoopleidingen waar statistiek een rol speelt. Denk bijvoorbeeld aan economische richtingen, social studies en management opleidingen. Wel is het zo dat je ook met wiskunde B prima deze studies kunt doen. Als een leerling in de 3e klas gewoon goed mee kan komen is wiskunde A een normaal vervolg.

Wiskunde B

Wiskunde B is inzichtelijker en moeilijker dan wiskunde A. Het is onder andere belangrijk voor technische vakken. Veel wiskundige strategieën en technieken worden los van toepassingen behandeld en soms ook bewezen. Het inzichtsniveau is veel hoger dan bij wiskunde A. De onderwerpen die zowel in wiskunde A als B voorkomen doe je hier op een hoger tempo. Ook ga je op een aantal onderwerpen een stuk dieper in. Je hebt hier dus meer inzicht voor nodig. Daarnaast krijg je bij dit vak ook meetkunde en goniometrie. Wiskunde B is dus handig (en vaak verplicht) als je een studie in een technische richting wil kiezen.

De keuze voor wiskunde B is typisch voor leerlingen die exacte vakken leuk vinden en er goed in zijn. We adviseren om wiskunde B alleen te kiezen met C advies of hoger.

Rekenen

Als je kiest voor een CM profiel kun je een pakket kiezen zonder wiskunde. Ben je echt slecht in wiskunde dan is dit zeker het overwegen waard. Houd er wel rekening mee dat veel vervolgstudies wel eisen dat je wiskunde in je pakket hebt. Mocht je kiezen voor een CM-pakket zonder wiskunde, dan heb je in havo 4 verplicht maatwerk rekenen in periode 1, 2 en 3, afgesloten met een rekentoets in toetsweek 3. Deze rekentoets is een officieel onderdeel van je examen en moet je dus maken, maar je cijfer telt niet mee voor je cijferlijst. Je kunt er dus niet op zakken.

Q-highschool

Q-highschool is een Quadraambreed initiatief en maakt het mogelijk om vakken te volgen die we niet bij ons op school aanbieden. Dat zijn op de Q-Highschool de *Parcoursen*. Je volgt dit vak samen met leerlingen van andere scholen van Quadraam. Je kunt op dit moment kiezen uit filosofie, maatschappijwetenschappen, informatica en wiskunde D. De examenvakken bestaan uit afzonderlijke modules. Dat betekent dat je ieder blok losse modules volgt, die samen één examenprogramma vormen. Iedere module duurt 8 weken. In de 9e week van het blok sluit deze af met een eindproduct (een opdracht of een toets). Je kan zelf variëren in volgorde en soms kan je het examenprogramma eerder afronden dan in het eindexamenjaar. Jij bepaalt zo je eigen parcours! Op het moment dat je besluit niet het gehele examenprogramma te volgen, behaal je toch certificaten die bewijzen dat jij kennis en vaardigheden op het betreffende vakgebied hebt opgedaan. Die kunnen in de toekomst goed van pas komen.

Waar is het?

De bijeenkomsten worden op een van de quadraamscholen gehouden. Reizen van max 20 minuten doe je zelfstandig, alles daarboven en in periodes van slecht weer word je vervoerd met een taxi vanaf het Candea College. Na je aanmelding ontvang je een definitieve bevestiging. In de bevestiging staat op welke locatie de module of het avontuur plaats vindt.

Voor wie is het?

Aangezien je qua organisatie wat meer moeite moet doen en je buiten het zicht van onze docenten bezig bent is dit concept voor leerlingen met een grote zelfstandigheid. Als er informatie onduidelijk is, zal je er zelf achter aan moeten gaan. De regie ligt bij de leerling. Ga daarom vooraf goed na waarom je het vak wil en of je de ruimte hebt om zelfstandig aan de slag te gaan.

Is er nog meer?

Je kan naast examenvakken ook korte cursussen doen. Dat zijn de *avonturen*. Je gaat een blok lang aan de slag met een leervraag of leerbehoefte die je hebt. Voor een avontuur kun je als leerling zelf een leervraag indienen of je kunt je aansluiten bij een interessante leervraag van anderen, die ongeveer dezelfde interesse of behoefte hebben als jij. Uitgangspunt is altijd dat jij heel graag het antwoord op de leervraag wilt ontdekken. Voorbeelden van leervragen kunnen zijn: Hoe organiseer je een top festival? Wat zijn de tien meest geloofwaardige mythes over voeding? Of hoe overleef je de eerste drie maanden op kamers?

Tijdens een avontuur verken je altijd verschillende kennisgebieden die met het onderwerp te maken hebben. Je gebruikt niet alleen je *brains*, maar ook je *body*: theorie en praktijk worden gecombineerd. Je leert jezelf en anderen beter kennen en je leert hoe de wereld in elkaar zit en hoe jij daaraan kunt bijdragen. Ook ontmoet je mensen van wie je veel kunt leren. Met ieder avontuur kun jij je persoonlijk én intellectueel ontwikkelen! Voor meer informatie zie: q-highschool.nl.